1 ARALIK DÜNYA AIDS GÜNÜ

HIV'den korunmanın en etkin yolu cinsel ilişkide kondom kullanmaktır.

HIV açısından risk taşıdığınızı düşünüyorsanız test yaptırmak için en yakın sağlık kuruluşuna başvurun.

HIV (İnsan immunyetmezlik virusu), bulaşıcı bir virus olup kişinin bağışıklık sistemi hücrelerine zarar vererek ciddi sağlık sorunlarına yol açar. Uygun tedavi yapılmaz ise hastalık çeşitli evrelerden geçerek ilerler ve AIDS (Kazanılmış İmmün Yetmezlik Sendromu) tablosuna yol açarak ölümcül olabilir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2016 yılı verilerine göre dünyada yaklaşık 37 milyon kişi HIV ile enfektedir (1). Bunların sadece 20 milyonu tedavi almakta, diğerleri enfekte olduğunu bilmemekte veya uygun tedaviye ulaşamamaktadır. Tüm çabalara ve gelişmiş ülkelerde ulaşılan başarıya rağmen dünyada hergün yaklaşık 5000 kişi HIV ile enfekte olmaktadır. Türkiye'de 1985-2016 yılları arasında toplam 15 bin kişinin HIV ile enfekte olduğu bildirilmiştir(2). Dünyada HIV enfeksiyonunun yayılım hızı düşme gösterirken, Türkiye'de özellikle son yıllarda bir artış olduğu gözlenmektedir. Olguların yaklaşık üçte biri 20-30 yaş arası bireyler olup, %80'ni erkeklerdir. Türkiye'de 2016 yılı sonuna dek bildirilen 15 yaş altı HIV ile enfekte çocuk sayısı 190'dır.

HIV'in en önemli bulaşma yolu korunmasız cinsel ilişkidir. Korunmak basit ve kolaydır. **Kuralına uygun kondom kullanımı cinsel ilişki ile bulaşmayı önleyebilen en etkili korunma yoludur.** Virus, kan ve ortak kullanılan kesici/delici aletler ile de bulaşabilir. Enfekte gebeden bebeğe bulaşma olabilir. Bu nedenle gebelerin taranması önemlidir. Enfeksiyon saptanırsa tedavi ile bebeğin korunması mümkündür.

HIV ile mücadelede en önemli sorun enfekte kişilerin belirlenmesinde yaşanan sıkıntılardır. Uygun tedavinin verilebilmesi ancak erken tanı ile mümkündür. Başarılı bir tedavi virusun çoğalmasını baskıladığı için enfeksiyonun diğer kişilere bulaşmasını da büyük ölçüde engeller.

Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Ortak Programı (UNAIDS), tanı programlarının yaygın kullanılmasını ve isteyen herkesin tanı testine ulaşabilmesinin sağlanmasını desteklemektedir. Ancak Dünya çapında bakıldığında HIV ile yaşayan kişilerden yaklaşık %40'nın enfekte olduklarını bilmedikleri görülmektedir. Özellikle 15-24 yaş arası gençlerin ve bazı özel grupların (erkek eşcinsel bireyler, seks işçileri, uyuşturucu kullananlar, vb) testlere ulaşmakta daha büyük zorluk yaşadıkları belirlenmiştir.

HIV enfeksiyonun dönemine göre yapılması gereken testler farklıdır. Tarama testleri erken dönemde yalancı negatif sonuç verebilir. Bu nedenle uygun testin doktor tarafından seçilmesi gereklidir. **HIV testi sonucu hakkında sadece testi yaptıran kişiye bilgi verilmekte, gizliliğe özen gösterilmektedir.** Tarama testi ile kişide HIV enfeksiyonu saptanır ise mutlaka doğrulama testi yapılarak bu sonuç kesinleştirilmelidir.

Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneği (KLİMUD)

Klinik Viroloji Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

www.klimud.org

Tüm testler tamamlandıktan sonra kişi bilgilendirilmekte ve HIV/AIDS konusunda uzmanlaşmış merkezlere yönlendirilerek tedavinin düzenlenmesi sağlanmaktadır. **Virusa etkili ilaçlar bulunmaktadır** ve bu ilaçların kullanımı ile günümüzde HIV enfeksiyonu, yüksek tansiyon veya şeker hastalığı gibi sürekli izlem ve tedavi gerektiren kronik bir hastalık olarak kabul edilmektedir. **Uygun tedavi ve izlem ile kişinin sağlığı bozulmadan hayatına devam etmesi mümkündür.** Ülkemizde herkesin bu hizmetlere ulaşma olanağı ve hakkı vardır.

Klinik Viroloji Çalışma Grubu adına
Prof. Dr. Arzu SAYINER

Kaynaklar:

1. Dünya Sağlık Örgütü (www.who.int/hiv/en)
2. T.C. Sağlık Bakanlığı (www.saglik.gov.tr)
3. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (www.thsk.gov.tr)
4. Hacettepe Üniversitesi HIV/AIDS Tedavi ve Araştırma Merkezi (www.hatam.hacettepe.edu.tr)